

## **Jo en Anna verborgen 21 Joodse kinderen terwijl de SS hun woning in Brunssum omsingelde: boek in de maak**



Trouwfoto van Jo en Anna Broers-Merkx: verzetshelden uit Brunssum. – © privécollectie familie Broers

**Brunssum** - Het heeft lang geduurd, maar er komt dan toch een boek over de Brunssumse oorlogshelden Jo en Anna Broers-Merkx. De Jack Aldewereld Stichting tekent ervoor.

Stefan Gillissen

Vandaag om 15:45



Brunssum telt veel oorlogshelden. Van hen behoren Jo en Anna Broers-Merkx zeker tot de buitencategorie. Wat het echtpaar in de Tweede Wereldoorlog deed, was een staaltje mensenliefde en onbaatzuchtigheid waar boeken over worden geschreven. Tenminste: normaal gesproken. Het gebeurde namelijk niet. Eind dit jaar moet daar verandering in komen; de Jack Aldewereld Stichting gaat daarvoor zorgen.

### **Verhalen**

Verhalen zijn er genoeg. Dat bleek elf jaar geleden wel, toen in het Brunssumse Schutterspark een plaquette werd onthuld. Soms beangstigende verhalen, soms hartverwarmende en soms zelfs ronduit grappige. Want welk dorp heeft een vliegende non op een brommer die werkt voor het verzet?

**Lees ook:** [Jack uit Brunssum ontsnapte aan de Tweede Wereldoorlog omdat zijn oma zich met hem in een kast verstopte](#)

Feitelijk begint het verhaal van Jo en Anna bij de Brunssumer familie Vermeer. Haar woning geldt als het commandocentrum voor het verzet. De groep NV maakt er plannen en deelt orders uit. Maar er wordt ook gegeten, gedronken en gedanst. „Bij Vermeer was geen oorlog”, verklaart een verzetsman later.



Anna Broers in mei 1977. – © De Limburger

In november 1943 komt daar echter abrupt een einde aan. Een razzia is op handen. Joodse kinderen en jongeren worden door het verzet in allerijl bij onderduikadressen weggehaald. Ze slapen tijdelijk in grotten of de hokjes van een zwembad op de Brunssummerheide.

#### **Noodverbanden**

De Duitse invallen blijven uiteindelijk uit, maar sommige gezinnen durven het nu niet langer aan om Joden onder te brengen. Overal worden noodverbanden gelegd, maar voor 21 jonge onderduikers blijkt geen plek te zijn. Tot Jo en Anna Broers zich aanbieden.

**Lees ook: [Levenslang oorlog voor Brunssumer pater die hielp bij het redden van 231 joodse kinderen](#)**

Ze wonen met hun elf kinderen in de dienstwoning boven het pompstation van de Staatsmijnen. Jo is eerste machinist van het station dat (drink)water en lucht levert. Voor Brunssum en de mijnen Hendrik, Emma en Wilhelmina. De gebouwen in het Schutterspark worden streng bewaakt door de SS, want de angst voor sabotageacties is groot.



Het woonhuis van Jo en Anna waar de Joodse kinderen werden verborgen. — © privécollectie familie Broers

Toch lukt het Jo en Anna om de onderduikertjes binnen te krijgen. Het gaat goed tot er schurft uitbreekt. Zuster Maria Cals (Emerentia), wijkverpleegster in Brunssum, wordt om die reden ingeschakeld. Ze brengt tal van bezoeken en staat bekend als 'de vliegende non', omdat ze constant met haar brommer op weg is. De zuster zorgt dat Sinterklaas en Chanoeeka (mét cadeautjes) worden gevierd.

#### **Onderscheiding**

Vier maanden lang blijven de kinderen bij de familie Broers, tot voor de meesten een permanent onderduikadres is gevonden. Enkele onderduikers maken bij Jo en Anna zelfs de bevrijding mee. In 1983 wordt het echtpaar door de Israëlische organisatie Yad Vashem onderscheiden met de titel 'Rechtvaardige onder de Volken'.

**Lees ook: [Deze vervallen badhokjes op de Brunsummerheide zijn van historisch belang, wanneer worden ze gerenoveerd?](#)**

De Jack Aldewereld Stichting gaat anno 2024 eindelijk het boek schrijven dat Jo en Anna verdienen. Deze maand moet daarvoor zoveel mogelijk informatie worden verzameld. Bekend is bijvoorbeeld dat Ed van Thijn, later burgemeester van Amsterdam, een van de onderduikers was.

#### **'Verhalenvangers'**

Samen met leden van de familie Broers roept de stichting mensen nu op het portret van Jo en Anna verder in te kleuren. Waarheidsgetrouwe verhalen, anekdotes en foto's worden gezocht. Voor persoonlijke gesprekken heeft de stichting 'verhalenvangers': vrijwilligers die een luisterend oor bieden en verhalen optekenen.

*Alle informatie kan tot 1 maart worden ingediend via [info@jackaldewereldstichting.nl](mailto:info@jackaldewereldstichting.nl)*